

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ

1. Αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης
2. Οι πηγές του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Πρωτογενές Δίκαιο και Παράγωγο Δίκαιο)
3. Θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

1. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.....	2
2. ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.....	4
3. ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.....	5
3.1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.....	7
3.2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.....	13
3.3. Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	15
3.4. Ευρωπαϊκή Επιτροπή.....	18
3.5. Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ).....	21
3.6. Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.....	23
3.7. Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.....	25

1. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) λειτουργεί βάσει της αρχής της δοτής αρμοδιότητας, η οποία σημαίνει ότι ασκεί μόνο τις εξουσίες που της έχουν ρητά ανατεθεί από τις ιδρυτικές της Συνθήκες. Συνεπώς, η δράση της ΕΕ περιορίζεται αυστηρά στα όρια αυτών των αρμοδιοτήτων, όπως αυτές καθορίζονται από τα κράτη μέλη μέσω των Συνθηκών, με απώτερο σκοπό την υλοποίηση των στόχων που αυτές θέτουν. Οποιαδήποτε αρμοδιότητα δεν έχει ανατεθεί στην ΕΕ μέσω των Συνθηκών παραμένει στην αποκλειστική ευθύνη των κρατών μελών.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας εισήγαγε σαφήνεια στην κατανομή αυτών των αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών, διακρίνοντάς τες σε τρεις κύριες κατηγορίες:

• Αποκλειστικές αρμοδιότητες της ΕΕ: Τομείς όπου μόνο η ΕΕ έχει την εξουσία να νομοθετεί και να εκδίδει δεσμευτικές πράξεις. Τα κράτη μέλη μπορούν να δράσουν σε αυτούς τους

τομείς μόνο κατόπιν ρητής εξουσιοδότησης από την ΕΕ για την εφαρμογή συγκεκριμένων πράξεων.

- Συντρέχουσες αρμοδιότητες: Τομείς όπου τόσο η ΕΕ όσο και τα κράτη μέλη έχουν την ικανότητα να νομοθετούν και να εκδίδουν νομικά δεσμευτικές πράξεις. Ωστόσο, τα κράτη μέλη ασκούν την αρμοδιότητά τους μόνο στον βαθμό που η ΕΕ δεν έχει ασκήσει ή έχει αποφασίσει να μην ασκήσει τη δική της.

- Υποστηρικτικές αρμοδιότητες: Τομείς όπου η ΕΕ μπορεί να παρέμβει μόνο για να υποστηρίξει, να συντονίσει ή να συμπληρώσει τις δράσεις των κρατών μελών. Οι νομικά δεσμευτικές πράξεις της ΕΕ σε αυτούς τους τομείς δεν μπορούν να επιφέρουν εναρμόνιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

Αποκλειστικές Αρμοδιότητες:

Σε αυτούς τους τομείς, η ΕΕ έχει απόλυτο έλεγχο και είναι η μόνη που μπορεί να νομοθετήσει και να εκδώσει δεσμευτικές πράξεις. Τα κράτη μέλη ακολουθούν τις οδηγίες της, έχοντας περιορισμένο ρόλο ως εκτελεστές. Τέτοιοι τομείς περιλαμβάνουν:

- Την τελωνειακή ένωση.
- Τους κανόνες ανταγωνισμού για την εσωτερική αγορά.
- Τη νομισματική πολιτική για τα κράτη της ευρωζώνης.
- Την κοινή αλιευτική πολιτική (προστασία θαλάσσιων πόρων).
- Την κοινή εμπορική πολιτική.

Συντρέχουσες Αρμοδιότητες:

Σε αυτούς τους τομείς, ΕΕ και κράτη μέλη μοιράζονται την εξουσία νομοθέτησης, με την ΕΕ να προηγείται. Τα κράτη μέλη νομοθετούν μόνο αν η ΕΕ δεν ασκεί τις δικές της αρμοδιότητες ή αν έχει ολοκληρώσει τη δράση της. Τέτοιες αρμοδιότητες περιλαμβάνουν:

- Την εσωτερική αγορά.
- Την κοινωνική πολιτική (σε επιλεγμένες πτυχές).
- Την περιφερειακή πολιτική για τη συνοχή.
- Τη γεωργία, την αλιεία (εκτός από θαλάσσιους πόρους), και το περιβάλλον.
- Την ενέργεια, τις μεταφορές και τα διευρωπαϊκά δίκτυα.
- Την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη, το διάστημα, και την ανθρωπιστική βοήθεια.

Υποστηρικτικές Αρμοδιότητες:

Σε αυτούς τους τομείς, η ΕΕ ενεργεί για να ενισχύσει και να συντονίσει τις εθνικές δράσεις, χωρίς να επιδιώκει την εναρμόνιση των νόμων των κρατών μελών. Εδώ περιλαμβάνονται:

- Η προστασία και βελτίωση της ανθρώπινης υγείας.
- Ο πολιτισμός, ο τουρισμός, η εκπαίδευση, και ο αθλητισμός.
- Η βιομηχανία και η πολιτική προστασία.